

DOI: 10.33310/2518-7813-2020-68-1-96-103
УДК 378 (410)

Вікторія ІВАНОВА

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти
Мукачівського державного університету
м.Мукачево, Україна
e-mail: vika-ivanova@ukr.netmailto:fedorenkomp@gmail.com
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-3954-9407>

АНАЛІЗ КУРСІВ ТА ПРОГРАМ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УНІВЕРСИТЕТАХ СПОЛУЧЕНОГО КОРОЛІВСТВА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА ПІВНІЧНОЇ ІРЛАНДІЇ

Метою статті є аналіз курсів та програм професійного розвитку фахівців дошкільної освіти в університетах Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії.

Підвищення рівня дошкільної освіти учителя у Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії представлено мережею університетів, які пропонують різні програми професійного розвитку фахівців з дошкільної освіти. Наведено приклади неперервного професійного розвитку у формі курсів та програм, які були розроблені для задоволення потреб у навчанні професіоналів на всіх робочих рівнях університетів Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії (Вулвергемптонський університет, Мідлсекський університет).

Вчитель у процесі опанування курсом «Дослідження дитинства та сім'ї / освіта та інклюзія» набуває необхідних знань, умінь та навичок, підвищує свій професійний рівень, більш якісно виконує професійні обов'язки на робочому місці вчителя (Вулвергемптонський університет).

Вчителі у процесі вивчення курсу професійного розвитку для початкової та дошкільної освіти Мідлсекського університету опановують всебічний підхід до вивчення англійської мови, математики та інформаційних технологій, що він може використовуватися на робочому місці вчителя у початковій школі та дитячому садку відповідно до навчальних програм.

У процесі професійного розвитку фахівців дошкільної освіти використовуються різноманітні форми і методи навчання.

Ключові слова: курси та програми, професійний розвиток, фахівці дошкільної освіти, університети, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії.

Постановка проблеми. В системах дошкільної освіти велика увага приділяється підвищенню рівня та якості дошкільної освіти і підготовки дітей до школи як найважливішого чинника їх подальшого освітнього шляху аж до безперервної освіти «навчання впродовж усього життя». Актуальність та доцільність дослідження проблем підготовки фахівців дошкільної освіти як у теоретичному, методологічному, так і в історичному плані засвідчують сьогодні праці багатьох науковців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Компаративні дослідження з педагогічної освіти проводили вітчизняні та зарубіжні вчені. Розкрили основні тенденції розвитку педагогічної освіти в країнах західної Європи: Н. Авшенюк, Н. Бідюк, М. Гагарін, А. Пискунов, Л. Пуховська, А. Сбруева, С. Сисоєва, А. Соколова, В. Третько. Питання особливостей підготовки фахівців дошкільної освіти в окремих країнах Європейського Союзу вивчають вітчизняні дослідники: Н. Козак, Н. Мельник та ін.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз курсів та програм професійного розвитку фахівців дошкільної освіти в університетах Сполучено-

го Королівства Великої Британії та Північної Ірландії.

Виклад основного матеріалу. Університети Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії пропонують неперервний професійний розвиток (CPD). Наведемо приклади. Неперервний професійний розвиток у формі неповних заочних курсів та неповних програм, які були розроблені для задоволення потреб у навчанні професіоналів на всіх робочих рівнях, пропонує Вулвергемптонський університет. Навчальні курси з професійного розвитку, які пропонує названий університет, корисні для працівників підтримки освіти, координаторів CPD, вчителів. Зокрема, в університеті розроблено курс «Дослідження дитинства та сім'ї / освіта та інклюзія», який сприяє розвитку знань, навичок, необхідних для роботи з дітьми, їхніми сім'ями та служб, які їх підтримують. Особливістю курсу є те, що колектив професійного розвитку складають особи різних професій: освіта, соціальна робота, робота з молоддю. Всі вони беруть активну участь у дослідженнях (Innovative CPD for Primary Schools and Early Years Settings, 2019).

Розглянемо програми предметів різних робочих рівнів, зокрема програми предметів курсу «Дослідження дитинства та сім'ї / освіта та ін-

клюзія» Вулвергемптонського університету, які пропонують професійний розвиток фахівців дошкільної освіти (табл. 1).

Таблиця 1. – Програми предметів курсу «Дослідження дитинства та сім'ї / освіта та інклюзія» Вулвергемптонського університету

Рівень модуля	Назва предмета	Короткий зміст предмета
4 рівень професійного розвитку	Захист дитини	Предмет «Захист дитини» знайомить учителів із дискусіями щодо захисту дітей, молоді та вразливих дорослих; заохочує засвоїти матеріал щодо інформування практики охорони дитини з засобами масової інформації, політикою та законодавством; висвітлює роль та обов'язки професіоналів щодо захисту дітей, молоді та вразливих дорослих
	Розвиток дитини	Предмет «Розвиток дитини» поглибить знання вчителя про розуміння розвитку дитини (фізичного, соціального та емоційного) від народження до 8 років. Увага буде приділена питанню ролі сім'ї та суспільного оточення в розвитку дитини
	Роль гри в дитинстві	Названий предмет надасть можливість учителю оцінити роль гри в дитинстві, а також вивчити історичні та сучасні теорії і концепції, що стосуються ролі гри у дитинстві
	Рефлексивна практика	Цей предмет зосереджений на рефлексивній оцінці знань та практики вчителя, а також спрямований на розуміння зв'язків між розвитком професійних навичок учителя, та сучасними дослідженнями його теоретичних знань та практики
	Створення умов для дітей до трьох років	Названий предмет зосереджений на розробці відповідних умов середовища для цілісного розвитку дітей до трирічного віку. Предмет розглядає сучасне мислення щодо цілісного розвитку дитини до 3 років. Така постановка питання сприятиме формуванню погляду на дитину як на здатну та компетентну, якій потрібно розвивати сприятливі контексти
	Професійні навички в дошкільному віці	Предмет «Професійні навички в дошкільному віці» спрямований на підвищення теоретичних знань та практичних умінь і навичок, необхідних для розвитку роботи вчителя з маленькими дітьми. Предмет зосереджений на стандартах, ролі та обов'язках учителя, які необхідні для створення сприятливих умов середовища в перші роки життя малюка
	Підтримка якості (робота з неблагополучними сім'ями)	Предмет зосереджений на аналізі потреб дітей, які перебувають у неблагополучному стані та їхньої сім'ї, на ролі сімейної підтримки; на роботі з сім'ями, що справляються з недоліками
	Підтримка якості (навички наставництва)	Предмет «Навички наставництва» зосереджується на наставницьких стосунках та розвитку усвідомлення ролі наставника
	Освіта та соціальна справедливість	Шляхом дослідження сприйняття справедливості вчителі встановлюють зв'язки між освітою та соціальною справедливістю; встановлюють диференційні темпи досягнення, орієнтуючись на соціальний і культурний капітал та пов'язані з цим компетенції та ідеї
	Освіта в Європі	Зроблено огляд освітніх систем та підтримуючих ідеологій, що існують в ключових країнах ЄС. Цей предмет забезпечує основу для дискусій, що дозволяють порівнювати різні підходи до освіти в країнах, що розглядаються
	Популяризація інклюзивної практики	Цей предмет зосереджується на просуванні інклюзивної практики тих, що мають фізичні й ментальні порушення в сучасній освіті школами, установами, практикуючими педагогами
	Аутизм: теми та перспективи	Вивчаючи предмет, вчителі зможуть краще зрозуміти різноманітність порушень в аутистичному спектрі в розладі нервової системи. Вони зможуть розвивати теоретичне розуміння як аутизму, так і цінностей та принципів Інклюзивної практики фізичних і ментальних порушень в межах різноманітних умов
Вступ до інвалідності, її різноманітності та інклюзії	В цьому предметі представлено огляд ключових понять щодо інвалідності та інклюзії, що корисно для вчителів, асистентів, адміністраторів та інших осіб, які беруть участь у навчанні дітей з фізичними та ментальними порушеннями	

Закінчення табл. 1

Рівень модуля	Назва предмета	Короткий зміст предмета
	Підтримка якості (раннє читання за грамотою)	Предмет досліджує розвиток мови та грамотності у дітей від народження до 8 років, включаючи навички раннього читання та фоніки (емоційності, вразливості). Вчителі усвідомлюють шляхи розвитку інклюзивних практик для дітей, які відчувають труднощі із спілкуванням, мовою та грамотністю
	Підтримка якості (схематичне навчання та математичний розвиток)	Названий предмет інтегрує дослідження моделей розуміння дітьми математики та науки з такими аспектами когнітивного зростання як пам'ять, схема, диспозиція (розпорядження керівника), риштування (підтримування чого-небудь)
	Підтримка якості (оцінка та планування)	Предмет допоможе вчителю вивчити підходи до планування та оцінки, а також отримати розуміння проблем, з якими стикаються практикуючі при плануванні та оцінці
5 та 6 рівень професійного розвитку	Провідна якість	Предмет спрямований на підвищення теоретичних знань та практичних умінь і навичок, необхідних для розвитку лідерства вчителя щодо підтримки сприятливих умов для розвитку дітей молодшого віку; на розвиток компетентності та впевненості вчителя як практикуючих рефлексій, а також можливостей для підвищення навичок спілкування та ефективної роботи у складі команди
	Оцінювання навчальних програм	Навчальний предмет сприятиме збільшенню знань учителя про етап раннього віку дітей у віці до 5 років, про основний національний навчальний план у Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії, оцінить ключові теорії та дослідження рамок навчальних програм, а також педагогічні підходи до навчальних програм та їхній вплив на розробку навчальної програми
	Вчитель раннього віку на практиці	Цей предмет спрямований на підвищення рівня теоретичних знань та практичних умінь і навичок, необхідних для підвищення рівня професійної роботи вчителя з маленькими дітьми та їхніми сім'ями. Предмет містить також питання про створення здорового середовища
	Здоров'я в перші роки життя	Навчальний предмет зосереджує питання про важливість створення здорового середовища в процесі виховання, навчання та догляду за дітьми
	Політика і практика навчання та викладання	Зміст цього навчального предмета фокусується на політиці та практиці в галузі сучасного навчання, викладання й оцінювання. Модуль включає й зміст про можливості для обговорення питань педагогічної практики в сучасній освіті
	Розуміння навчальної програми	Навчальний предмет «Розуміння навчальної програми» вивчає природу шкільних навчальних програм, а також досліджує шляхи впливу освітніх та політичних ідеологій на концепцію навчальної програми та практики занять у класі. Мета предмета – дослідити, як освітні та політичні ідеології впливають на педагогіку, природу знань та оцінку
	Підтримка маленьких дітей з різними спеціальними освітніми потребами	Навчальний предмет розв'язує сучасні контекстуальні питання, політику та практику підтримки маленьких дітей з різними спеціальними освітніми потребами та обмеженнями в процесі виховання та навчання малюків. Модуль дає можливість вчителю оволодіти концепцією раннього втручання, питаннями партнерства з батьками; ознайомитися з проблемами, пов'язаними з практикою роботи на різних посадах та з'ясувати роль існуючої навчальної програми EYFS у здійсненні інклюзивної практики догляду за дітьми
	Педагогіка для інклюзії	У предметі «Педагогіка для інклюзії» зосереджені конкретні питання викладання та навчання дітей зі складними потребами у розвитку та навчанні. Модуль пропонує поняття «різниця» та пов'язані з ним теоретичні дилеми в освітньому контексті, а також критичний аналіз кола перспектив, що лежать в основі цього поняття
	Освіта в складних контекстах	Названий предмет ознайомить учителя з проблемами навчання і викладання в складних умовах. Особлива увага у модулі приділяється «складним» та «ефективним» міським школам, а також стратегіям, що сприяють підвищенню рівня навчальних досягнень у різних контекстах. Пропонується проаналізувати роль учнів, учителів та інших зацікавлених сторін у розвитку проблеми виховання, навчання і викладання в складних умовах, а також вплив зовнішніх факторів – навколишнє середовище, бідність

При опануванні модулем 4 рівня вчителям пропонуються предмети: захист дитини, розвиток дитини, роль гри в дитинстві, підтримка якості, здоров'я в перші роки життя, педагогіка для інклюзії та ін. Предмети спрямовані на: засвоєння вчителем матеріалу щодо охорони дитини законодавством, ЗМІ; поглиблення знань учителя про розвиток дитини, про роль гри в розвитку дитини; сучасні дослідження теоретичних знань, умінь і навичок, необхідних для підвищення рівня професійного розвитку фахівця дошкільної освіти, а також – дослідження сприйняття справедливості та пов'язані з цим ідеї та концепції; підтримці якості роботи з сім'ями та наставницьких стосунках, а також – розуміння розвитку мови та математики; інклюзивній практиці, аутизмі тих малюків, що мають фізичні, ментальні порушення та порушення в аутистичному спектрі.

При опануванні модулями 5 і 6 рівнів професійного розвитку вчителям пропонуються предмети: провідна якість, оцінювання навчальних програм, вчителі раннього віку на практиці, розуміння навчальної програми, підтримка маленьких дітей з освітніми потребами та ін. Навчальні предмети модулі 5 і 6 рівнів професійного розвитку спрямовані на оволодіння вчителями проблем: підвищення теоретичних знань та практичних умінь і навичок, необхідних для розвитку лідерства вчителя та ефективної роботи у складі команди; збільшення знань учителя про ранній вік ди-

тини (до 5 років), про основний Національний навчальний план; важливість створення здорового середовища в процесі навчання та догляду за малятами; обговорення питань педагогічної практики в сучасній освіті; дослідження педагогічних підходів до навчальних програм, а також впливу ідеологій (освітніх і політичних) на педагогіку та природу знань; підтримка дітей з освітніми потребами і обмеженнями в процесі їх виховання та навчання (Childhood and Family/Education and Inclusion Studies CPD, 2019).

Як видно із зазначеного, вчитель у процесі опанування курсом «дослідження дитинства та сім'ї / освіта та інклюзія» набуде необхідних знань, умінь та навичок, підвищить свій професійний рівень, більш якісно буде виконувати професійні обов'язки на робочому місці вчителя.

Мідлсекський університет на відділі освіти пропонує програму професійного розвитку для початкової та дошкільної освіти.

Розглянемо програми різних предметів (різних тем) курсу професійного розвитку для початкової та дошкільної освіти, що представлено в табл. 2.

Як бачимо з таблиці, для роботи над пріоритетними напрямками навчання програми для дітей-дошкільнят і початківців керівники сесій використовують такий зміст курсів: наукові дослідження в теорії навчання; застосування інноваційної практики; знання останніх директивних матеріалів.

Таблиця 2. – Зміст програм тем предметів курсу професійного розвитку для початкової та дошкільної освіти Мідлсекського університету

Предмет	Тема предмету	Короткий зміст теми предмету
Англійська мова	Сила картинок	Вивчаючи тему «Сила картинок», вчителі переконуються в тому, яку важливу роль у читанні, розвитку візуальної грамотності, драми та в роботі за навчальною програмою від ясел до 6 року відіграють сучасні дитячі книжки з малюнками, які часто виділяють план експериментальної роботи з розповіді. Учитель, використовуючи ряд книжок з малюнками, вчиться демонструвати їхню силу, творче підходячи до характеристики малюнка книги, посилаючись на візуальні, перформативні мистецтва та ЗМІ. Учитель вчиться, використовуючи картинки, спрямовувати дітей на дослідження складних тем, сприймання різних точок зору та насолоджуватися взаємодією слова й малюнка
	Сила поезії	Цей курс сприяє розвитку навичок грамотності вчителів та дітей від ранньої фонетики до обдарованості; передбачає знайомство з різними поетичним підходами та розширення знань учителів. Вивчаючи тему «Сила поезії», учасники курсу професійного розвитку навчаються: розвивати навички слухання, читання, письма, візуалізації у дітей; моделювати підходи щодо читання, складання віршів (від цілого класу до групових, парних та віршів окремих осіб), оцінювання
	Сила розмови	У процесі курсу відведено місце для організації (урочистої промови), зважаючи на важливість у підтримці досягнень дітей у читанні. Курс включає практичні заняття, стратегії викладання та навчання для говоріння і слухання, включаючи низку заходів: розмова для письма; книжкова бесіда; дослідницька бесіда; розмова вчителя, радіологічний підхід до викладання та навчання

Продовження табл. 2

Предмет	Тема предмету	Короткий зміст теми предмету
Математика	Створення цифр реальними підходами	При опануванні представленого матеріалу вчителі вчать оптимізувати підтримку дітей у розробці їхніх ідей про кількість, використовуючи практичні, мультисенсорні заходи. Відповідаючи на запитання типу «що таке число?», учасники курсу професійного розвитку поглиблюють свої предметні знання та пропонують ідеї, які будуть апробувати у своїх класах. Сесія ґрунтується на дослідженні розвитку сенсу чисел у дітей. Опора на підрахунок для обчислення та дослідження сенсу чисел робиться через знання вартості, оцінки і та можливість суцільного підбору
	Мультисенсорні підходи до викладання та вивчення математики	Названий навчальний курс допоможе вчителям планувати уроки, в яких підкреслюється важливість певних елементів (чотирьох уявлень, дії, структури), які слугують для поглиблення розуміння математики, щоб досягти більш ефективного досвіду навчання дітей. У результаті опанування цього курсу вчителі зрозуміють обґрунтування мультисенсорного підходу до вивчення математики та ключових цілей національної навчальної програми з математики. Здійснюючи практичну діяльність, відвідувачі курсів поглиблюють концептуальне розуміння та забезпечать міцні основи математики, щоб бути впевненими у використанні мультисенсорного підходу до вивчення математики, що створює інклюзивну та складну аудиторію для будь-якого віку та здібностей
	Підтримка дітей математично міркувати	Основоположним для занять математикою є обґрунтування за допомогою різноманітних практичних заходів розвитку математичних міркувань щодо розв'язання проблем набуття математичних навичок та способів їх виявлення у дітей. В результаті проведення такої роботи: <ul style="list-style-type: none"> – розвивається розуміння того, що математичне обґрунтування відповідає ключовим цілям програми вивчення математики для KS1 та KS2; – розробляються стратегії, які оптимізують прогресування навичок математичного міркування; з'являється можливість апробувати ідеї, які можна використати на занятті
Інформаційні технології	Творче використання інтерактивної дошки у навчальній програмі	Метою курсу є застосування знань з обчислювальної техніки з метою використання технологій при викладанні всіх предметів національної навчальної програми для формування творчого світогляду. Хоча на ключовому етапі 1 заборонено використовувати ІТ, учні навчатимуться певним діям використання ІТ. На ключовому етапі 2 вже існує законодавча вимога до використання учнями ІТ для допомоги у їхніх дослідженнях. В результаті такого навчання учитель буде: <ul style="list-style-type: none"> – здійснювати програмне забезпечення для покращення викладання та навчання; – використовувати інтерактивні дошки для підтримки творчого викладання та навчання згідно навчальної програми
	Розвиток m-learning (мобільного навчання): використання iPad / планшетів для навчання	У програмі представлені обчислювальні інструменти та програми для навчання, які швидко змінюються. Продуктивними та ефективними засобами навчання стали ігри. Щодо мобільного навчання, то згідно навчальної програми, будь-які нові розробки працюватимуть на багатьох пристроях – від настільних ПК до смартфонів. Підключення до інтернету зараз прийняте як належне у Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії. Після набуття знань і вмінь, запропонованих програмою, учитель зможе: <ul style="list-style-type: none"> – розглядати розробки мобільних технологій; – досліджувати та оцінювати наявні програми; – розглядати способи використання планшетних пристроїв у процесі навчання згідно навчальної програми
	Прогресування комп'ютерного програмування від фундаментального етапу до ключового етапу 2	У програмі розглядається інформатика як основа обчислювальної техніки, де учнів навчають принципам інформації та обчислення, роботі цифрових систем, а також використанню цих знань для програмування. Метою навчання учнів є обчислювальні програми навчання DfES, оснащені інформаційними технологіями для створення програм та систем різноманітного змісту. У результаті вивчення цього курсу учень зможе: <ul style="list-style-type: none"> – розвивати знання щодо вивчення комп'ютерного програмування; – вивчати прогрес комп'ютерного програмування від фундаментального етапу до ключового етапу 2; – досліджувати низку програм програмування на занятті

Закінчення табл. 2

Предмет	Тема предмету	Короткий зміст теми предмету
	Використання програмування в технології для вдосконалення дизайнерських та технологічних проектів	Програма курсу призначена для розвитку знань учителя дошкільної освіти з предметів обчислень та технологій, необхідних для викладання нового аспекту програми та технології навчання KS2 (2014); вона сприяє «застосуванню обчислень для програмування, моніторингу та контролю своїх продуктів». У результаті опанування матеріалом цього курсу вчитель зможе: <ul style="list-style-type: none"> – дослідити апаратне та програмне забезпечення, яке можна використовувати для того, щоб діти могли програмувати та контролювати свої дослідження; – вивчити низку ідей, проектів та провести педагогічне заняття на уроках для підтримки викладання навчальної програми з дизайну та використання технологій

Фасилітатори сесій з предметів, які вони викладають, мають великий досвід роботи. Ключовими особливостями роботи в університеті і тих учителів, які хочуть вдосконалити свій професійний розвиток, є: прихильність до творчості, інклюзивності та крос-курсу Innovative CPD for Primary Schools and Early Years Settings, 2019).

Проаналізуємо програми різних предметів (різних тем) курсу професійного розвитку для початкової та дошкільної освіти Мідлсекського університету.

Зміст курсу професійного розвитку для початкової та дошкільної освіти Мідлсекського університету представлено предметами, визначено теми предметів і подано короткий зміст тем предметів. Дамо коротку характеристику предмету «Англійська мова». Предмет представлений трьома темами: сила картинок, сила поезії та сила розмови. Опановуючи тему «Сила картинок» предмету «Англійська мова», вчитель, використовуючи картинки, вчиться спрямовувати дітей на дослідження складних тем, вчиться демонструвати їхню силу, творчо підходячи до характеристики малюнка книги. Сам учитель переконується у ролі картинок дитячих книжок в роботі за навчальною програмою від ясел до 6 року життя дитини. Вивчаючи тему «Сила поезії», учасники курсу професійного розвитку навчаються: розвивати у дітей навички грамотності дітей, навички слухання, читання, письма, візуалізації; моделювати підходи до читання, складання віршів та їх оцінювання. Розглядаючи тему «Сила розмови» предмету «Англійська мова» курсу професійного розвитку для початкової та дошкільної освіти на практичних заняттях, учитель вчиться урочистої промови (орації), розмові, характерної для вчителя, діалогічному підходу в процесі навчання, стратегій викладання та навчання для говоріння: розмова для письма; книжкова бесіда; дослідницька бесіда тощо. Отже, вчитель у процесі навчання опановує всебічний підхід до вивчення англійської мови, використовуючи силу малюнка,

силу поезії та розмови. В результаті, безумовно, підвищиться його професійний рівень.

Для вивчення предмету «Математика», програма пропонує три теми. Розглянемо їх. При опануванні теми «Створення цифр реальними» учасники курсу професійного розвитку вчать оптимізувати підтримку дітей у розробці їхніх ідей про кількість, в організації досліджень щодо розвитку сенсу числа у дітей. До того ж, учителі поглиблюють свої знання та пропонують ідеї, які вони будуть випробовувати у своїх класах. Вивчаючи тему «Мультисенсорні підходи до викладання та вивчення математики», вчителі поглиблюють розуміння математики, щоб досягти більш ефективного досвіду навчання дітей. До того ж, слухачі курсів опонують обґрунтування мультисенсорного підходу до вивчення математики та цілі Національної навчальної програми з математики. В результаті проведення практичних занять з теми «Підтримка дітей математично міркувати» розвивається вміння математичного обґрунтування відповідності цілям програми вивчення математики для KS1 та KS2; розробляються стратегії, що оптимізують навички математичного міркування.

У процесі вивчення предмету «Інформаційні технології» програма пропонує чотири теми: творче використання інтерактивної дошки у навчальній програмі з предмета; розвиток m-learning (мобільного навчання): Використання iPad / планшетів для навчання; прогресування комп'ютерного програмування від фундаментального етапу до ключового етапу 2; використання програмування в технології для вдосконалення дизайнерських та технологічних проектів.

У результаті вивчення такого матеріалу учитель буде: здійснювати програмне забезпечення, використовувати інтерактивні дошки для покращення викладання і навчання; досліджувати та оцінювати наявні програми, розробки мобільних технологій, розглядати способи використання планшетних пристроїв у процесі навчання; використовувати програмне забезпечення для того,

щоб діти могли програмувати та контролювати свої досягнення.

У результаті вивчення цього курсу учень зможе: розвивати знання щодо вивчення комп'ютерного програмування; досліджувати низку програм програмування на уроці (Innovative CPD for Primary Schools and Early Years Settings, 2019).

Зазначене дає можливість зробити висновки, що вчителі у процесі вивчення курсу професійного розвитку для початкової та дошкільної освіти Мідлсекського університету опановують всебічний підхід до вивчення англійської мови, математики та інформаційних технологій, який він може використовуватися на робочому місці вчителя у початковій школі та дитячому садку відповідно до навчальних програм.

Форми і методи професійного розвитку фахівців дошкільної освіти у Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії досить

різноманітні. Вони змінювалися упродовж становлення цієї форми вдосконалення кваліфікації, розвиваються і сьогодні.

Висновки і перспективи досліджень. На початку XXI століття звертається пристальна увага на професійний розвиток фахівців дошкільної освіти. Підвищення рівня учителя дошкільної освіти у Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії представлено мережею університетів, які пропонують різні програми професійного розвитку фахівців з дошкільної освіти. Наведено приклади неперервного професійного розвитку у формі курсів та програм, які були розроблені для задоволення потреб у навчанні професіоналів на всіх робочих рівнях університетів Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії (Вулвергемптонський університет, Мідлсекський університет). Дане дослідження буде продовжуватися і надалі.

Список використаних джерел

1. Innovative CPD for Primary Schools and Early Years Settings <https://www.mdx.ac.uk/courses/short-courses-and-cpd/cpd-short-courses-for-primary-schools-and-early-years-settings>
2. Childhood and Family/Education and Inclusion Studies CPD <https://www.wlv.ac.uk/schools-and-institutes/faculty-of-education-health-and-wellbeing/institute-of-education/continuing-professional-development-cpd/childhood-and-family-studieseducation-and-inclusion-studies/>

References

1. Innovative CPD for Primary Schools and Early Years Settings <https://www.mdx.ac.uk/courses/short-courses-and-cpd/cpd-short-courses-for-primary-schools-and-early-years-settings> [in English]
2. Childhood and Family/Education and Inclusion Studies CPD <https://www.wlv.ac.uk/schools-and-institutes/faculty-of-education-health-and-wellbeing/institute-of-education/continuing-professional-development-cpd/childhood-and-family-studieseducation-and-inclusion-studies/> [in English]

Виктория Иванова. Анализ курсов и программ профессионального развития специалистов дошкольного образования в университетах Соединенного Королевства Великобритании и Северной Ирландии

Целью статьи является анализ курсов и программ профессионального развития специалистов дошкольного образования в университетах Соединенного Королевства Великобритании и Северной Ирландии.

Повышение уровня дошкольного образования учителя в Соединенном Королевстве Великобритании и Северной Ирландии представлено сетью университетов, которые предлагают различные программы профессионального развития специалистов по дошкольному образованию. Приведены примеры непрерывного профессионального развития в форме курсов и программ, которые были разработаны для удовлетворения потребностей в обучении профессионалов на всех рабочих уровнях университетов Соединенного Королевства Великобритании и Северной Ирландии (Вулвергемптонский университет, Мидлсекского университета).

Учитель в процессе освоения курса «Исследование детства и семьи / образование и инклюзия» приобретает необходимых знаний, умений и навыков, повышает свой профессиональный уровень, более качественно выполняет профессиональные обязанности на рабочем месте учителя (Вулвергемптонский университет).

Учителя в процессе изучения курса профессионального развития для начального и дошкольного образования Мидлсекского университета овладевают всесторонний подход к изучению английского языка, математики и информационных технологий, он может использоваться на рабочем месте учителя в начальной школе и детском саду соответствии с учебными программами.

В процессе профессионального развития специалистов дошкольного образования используются различные формы и методы обучения.

Ключевые слова: курсы и программы, развитие, специалисты дошкольного образования, университеты, Соединенное Королевство Великобритании и Северной Ирландии.

Victoria Ivanova. Course analysis and professional development programs of preschool education in universities of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

The purpose of the article is to analyze courses and programs for the professional development of pre-school professionals at UK and Northern Ireland universities.

Raising Teacher Education in the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland is represented by a network of universities that offer a variety of professional development programs for early childhood education professionals. Examples of continuing professional development are presented in the form of courses and programs designed to meet the training needs of professionals at all levels of work at UK and Northern Ireland universities (Wolverhampton University, Middlesex University).

The teacher in the process of mastering the course "Childhood and Family Studies / Education and Inclusion" acquires the necessary knowledge, skills, improves his professional level, performs better professional duties in the workplace of the teacher (Wolverhampton University).

Teachers in the Middlesex University School of Primary and Pre-Primary Education take a comprehensive approach to learning English, maths and information technology, which can be used in elementary and kindergarten teachers in the curriculum.

At the beginning of the 21st century, close attention is paid to the professional development of preschool education professionals. Raising the level of pre-school teacher education in the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland is represented by a network of universities offering various programs for the professional development of pre-school professionals. Examples of continuing professional development are presented in the form of courses and programs designed to meet the training needs of professionals at all levels of work at UK and Northern Ireland universities (Wolverhampton University, Middlesex University).

Various forms and methods of teaching are used in the professional development of preschool education professionals.

Keywords: courses and programs, professional development, early childhood education specialists, universities, United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland.